

nuvarande bestämmelserna gifvit anledning, och under förhoppning att Riksdagen antager ett sådant förslag, får jag vördsamt anhålla,

att Bevillnings-Utskottet måtte till Riksdagen inkomma med ett förslag till förändring af de föreskrifter, som nu varande tulltaxa innehåller under rubrik »Flyttsaker» punkterna 117—118 i det syfte jag i motionen anförte.

Om remiss till Bevillnings-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1886.

J. G. Granlund.

N:o 96.

Herr Friherre **A. E. Nordenskiöld**: *Om förhöjning i anslaget till ritningars utförande vid Naturhistoriska riksmuseum.*

Det Naturhistoriska riksmuseum åtnjuter för det närvarande af statsmedel ett årligt anslag af 2,200 kronor till ritningars utförande. Detta för museets vetenskapliga verksamhet i hög grad viktiga anslag tog sin början för öfver femtio år sedan, då några akademiens ledamöter förbundo sig att under fem år, räknade från och med 1835, årligen tillhandahålla akademien 450 kronor till ett arfvode åt en ritare vid riksmuseum, under önskan att Wilhelm von Wright blefve dertill förordnad. Ett enahanda belopp kom 1840 och ett eller annat följande år museum till godo genom gåfva af en okänd person, till dess ett årligt anslag af 750 kronor till ritningars utförande blef af Riks-

dagen beviljadt, hvilket oförändradt utgick till och med år 1873. Den detta år församlade Riksdagen biföll detta anslags förhöjning med 1,450 kronor till 2,200 kronor. Riksmuseum har från och med 1874 ärligen uppburit detta belopp. Under några år befans det tillräckligt, så att till och med besparingar uppstodo, hvilka vid slutet af 1879 stego till ej mindre än 2,304 kronor 16 öre. Men detta berodde på alldeles särskilda förhållanden. Vid det botaniska museum och inom det zoologiska, vid afdelningarna för vertebrat och insekter, hade intendenterna egnat sig hufvudsakligen åt sådana arbeten, vid hvilka ritningar i ringare mån voro nödvändiga; vid den paleontologiska, der ritningar äfven under ifrågavarande tid hade utförts i betydligt antal, hade kostnaden för dem betäckts af särskilda medel, den Vegelinska donationen, och det var afdelningen för lägre evertebrat, som största delen af statsanslaget ärligen kom till godo.

Allt detta har på senare tiden helt och hållet förändrats. Sedan under åren 1880 och 1881 behållningen minskats, slutade år 1882 med en brist af 186 kronor 37 öre, år 1883 visserligen med en ringa tillgång af 47 kronor 94 öre, men år 1884 med en brist af 1,019 kronor. Sistlidna år var anslaget till fullo användt redan den 12 Juni, hvarförutom, af särskilda skäl, 859 kronor blifvit dels af akademien, dels af enskild person förskjutna. Att bristen icke blifvit större, det härleder sig väsentligen deraf, att, med afseende på de tömda tillgångarne, flere viktiga arbeten, som fordrat afbildningar, blifvit afbrutna.

Orsaken till hela detta förhållande är, att vid hvarje afdelning af museum verksamheten blifvit en annan och vida mer omfattande än tillföre, och sådan att ritares medverkan dertill är oundgänglig. Allt rikare blir med hvarje dag förrådet af föremål, som böra afbildas, allt strängare fordringarna på framställandet af talrika detaljer, allt mera påfallande vigten, att en skicklig ritare är till hands för att i bild förvara sådana karakterer i färg och form, som hastigt försvinna. Ingen anledning finnes att antaga, att det skall blifva annorlunda, men väl fulla skäl att vänta ett tilltagande i samma riktning. Men för alla museets biologiska afdelningar, numera sex, sedan de botaniska äro två, finnes ingen annan tillgång att betala det artistiska arbetet med än det gemensamma, numera alldeles otillräckliga anslaget af 2,200 kronor, i hvilket dessutom den sjunde, mineralogiska afdelningen äfven måste räkna på en om och mindre betydande andel.

Det torde gifvas andra verksamheter, om hvilka man i fall, sådana som detta, utan betänkande kan säga, att de hafva att inskränka sig inom tillgångarnas gränser, men af sådant slag är icke den verksam-

het, som är museiföreståndaren tilldelad. Honom åligger, utom annat, att antingen sjelf eller genom andra dertill hågade forskare åt vetenskapen tillgodogöra så mycket som möjligt af det på museet samlade vetenskapliga materialet, och mot hvarje afbrott eller hinder, som dervid möter, svarar en förlust för vetenskapen, en nedsättning af vårt lands andel i det storartade forskningsarbete, som nu hos alla bildade folk fortgår i alltjemt tilltagande omfång.

Berättigad skulle deremot en fordran på inskränkning vara, som afsåg, att afbildningarna böra vara upplysande men icke öfvergå till behagliga, fastän onödiga prydnader. I detta afseende hafva de från museum utgångna taflorna icke felat. Men, å andra sidan, på samma gång de hållit sig inom vetenskapsens fordringar, har det stora flertalet af dem just i dessas uppfyllande nått en hög grad af fulländning. Den framställningens trohet och klarhet, som påkallas af undersökningsmetoder, vida noggrannare och mera inträngande än förra tidens, återfinnes öfverallt i de talrika taflor, som på senare tider utförts vid museum och blifvit intagna i akademiens skrifter, och hafva allestädes inom den vetenskapliga kritiken vunnit högt och väl förtjent loford.

De flesta af dessa med skäl berömda taflor, och andra, hvilka ännu ej kunnat offentliggöras, äro utförda af artister, som särskildt under en lång följd af år egnat sig åt detta slag af konstnärlig verksamhet. Ty liksom på långt när icke hvarje artistiskt begåfvad person i allmänhet är ämne till en god naturhistorisk ritare, kan ej heller den, som dertill eger fallenhet, utan lång öfning vinna den förmåga att sant uppfatta det sedda och den omedelbara säkerhet i dess återgifvande i bild, som här äro oeftergifliga vilkor. Af dem, på hvilkas arbeten ofvan är häntydt, har också mer än en i tiotal af år dermed varit sysselsatt. Att så skett och det emot en ersättning, som i följd af medlens otillräcklighet mången gång blifvit mindre än måhända skäligt varit, har till en icke ringa del berott derpå, att de sjelfva kommit att för saken fatta ett lifligt intresse.

För närvarande betalas vid museum ritarens arbete med 70 öre till 1 krona i timmen, och arbetstiden af en dag är 5—6 timmar eller mera. Till fem kronor om dagen torde i medeltal utgiften gå och skall antagligen snart stiga deröfver, enär förvärfvad större skicklighet berättigar till ökade anspråk. Om ritares arbetsdagar vid hvarje af de sex biologiska afdelningarna, inclusive den 7:de mineralogiska, i medeltal antagas till 160, fås en årlig medelkostnad för hvarje af dessa afdelningar af 800 kronor, det vill säga för hela museum en summa af 4,800 krouer.

Särskildt får jag fästa uppmärksamhet derpå, att det här ej gäller ett personligt anslag till förmån för vare sig intendent eller ritare utan ett anslag, som sätter svenska forskare så väl inom som utom Vetenskapsakademien i tillfälle att för vetenskapen tillgodogöra de stora och dyrbara samlingar, som hopats på Sveriges riksmuseum och att åt svenska vetenskapen, i synnerhet på det biologiska området, fortfarande häfda den framstående plats, den så länge och på ett för fosterlandet så hedrande och gagnande sätt intagit. Jag får tillika fästa uppmärksamheten på den djupt ingripande betydelse, den biologiska vetenskapen under de senaste åren erhållit för alla bildade folks så väl materiella som andliga lif. Ostraffad kan ingen kulturnation undandraga sig att i sin mån bidra till det för hela människoslägtet betydelsefulla och gagnande samarbete, som här försiggår, och hårdt vore det för de svenske män, som ofta utan ersättning egna år efter år åt lithörande forskningar, om detta deras arbete genom uteblifvande af det ringa bistånd från staten, hvarom här är fråga, ej skulle kunna komma vetenskapen till godo.

I följd häraf får jag hemställa,

att anslaget till ritningars utförande vid Naturhistoriska riksmuseum må vardas förhöjdt från dess nuvarande belopp af 2,200 till 4,800 kronor.

Stockholm i Januari 1886.

A. E. Nordenskiöld.
